

"אוטובוסים מגיעים פעם בשעה או שעתיים במקום כל 20 דקות". פרופ' עקירב צילום: לילי צ'ינבסקי

"הבדיחה המקומית אומרת שאנחנו צריכים להגיד תודה לחיזבאללה כי רק אחרי מלחמת לבנון השנייה סללו כבישים נורמליים בגליל"

"הגליל הוא מרכז עולמי של מקומות קדושים לנצרות. לא ייתכן שדבר כה משמעותי עבור כלכלת האזור והמדינה אינו זוכה לטיפול ממשלתי הולם"

ראש המכון לחקר הגליל פרופ' אסנת עקירב: **"ייתכן שהצפון מקופח כי מחצית התושבים אינם יהודים"**

פרופ' עקירב אמרה את הדברים ערב כנס "הגליל במרכז" שייערך בשבוע הבא בעכו • בדברים נוקבים לקראת הוועידה השנתית אליה יגיעו שרים ח"כים ואישי ציבור ואקדמיה, היא מדברת על נתוני הבגרויות הנמוכים, תחבורה לא יעילה, וחוסר יכולת לקבל נתונים מעודכנים מהמדינה

// אדי גל

אוטובוסים, מיניבוסים, רכבות ורכבת קלה בתוכנית אב מחוייבת מתוכננת ומסונכרנת בין כל הישובים.

"כמו כן", אומרת פרופ' עקירב, "יש הכרח להקים נמל תעופה בינלאומי לצפון אשר ישנה מקצה לקצה את תמונת התעסוקה והתיירות. הגליל הוא מרכז עולמי של מקומות קדושים לנצרות. לא ייתכן שדבר כה משמעותי עבור כלכלת האזור והמדינה אינו זוכה לטיפול ממשלתי הולם. נמל תעופה בינלאומי יזניק את תיירות הדרת המחוזות שלא הכרנו ויספק עבודה ל-50,000 איש".

אוניברסיטה

"אין בצפון אף לא אוניברסיטה אחת", אומרת פרופ' עקירב, "אוניברסיטאות חד-שות מוקמות במרכז ובדרום, אך לא בצפון. אוכלוסייה של מיליון וחצי איש נאלצת לשלוח את ילדיה ללמוד במקומות אחרים ומגדילה את סיכויי ההגירה שלהם מהצפון. "גם כאן", היא מוסיפה, "לא צריך להמציא את הגלגל, הבסיס כבר קיים. סגל מצטיין וכוח אדם איכותי המגיש מחקרים ומגיע לפרופסורה במכללות. בכל ניתוח של פיתוח כלכלי אזורי, אוניברסיטה מקומית היא עוגן הכרחי המושך אוכלוסייה, משאיר את הצעירים ומהווה כוח מניע לתהליכים אזוריים".

"הכל בר השגה, התשתיות קיימות", מסכמת פרופ' עקירב, "ההתקציבים אינם כאלו שהממשלה לא יכולה לעמוד בהם, בהתחשב בתקציבים שהיא מקצה למקור מות אחרים. נדרש רק לאסוף את הנתונים, לעשות את החיבורים ולטוות את החזון המעשי ממנו יונק הצפון להיות מה שהוא ראוי ויכול להיות - גאוה לאומית ואבן שואבת לטובי האנשים".

כבישים נורמליים בגליל. לא לשימוש התושבים חלילה, אלא כדי שאפשר יהיה להעלות את כוחות הביטחון במהירות לאזור".

כל מערך התחבורה הציבורית בצפון סובל מחוסר יעילות, חוסר תדירות וחור סר סנכרון הרוכז אותו לבלתי רלבנטי. אוטובוסים מגיעים פעם בשעה או שעתיים במקום כל 20 דקות, ולכן גם הביקוש נמוך ולא כלכלי. הגדילו את ההיצע ויהיה גם ביקוש. יש למפות את כל הערים המרכזיות בצפון ולרשת אותן במערך הסעות של

מהפכה שהיא אינטרס לאומי ממדרגה ראשונה בהתחשב בצפיפות האוכלוסין ויוקר המחיה במרכז".

תשתיות וכבישים

על אילו עוגנים מדובר? "ללא תחבורה ציבורית יעילה, גישה ביינלאומית ותשתיות כבישים לא ניתן לייצר פיתוח וצמיחה. הבדיחה המקומית אומרת שאנחנו צריכים להגיד תודה לחיזבאללה כי רק אחרי מלחמת לבנון השנייה סללו

ייתכן כי הסיבה שהצפון

סובל מאפליה ברורה בכל היבט אפשרי: חינוך, השקעות ותעשייה, תחבורה, תעסוקה ורפואה נעוצה בעובדה שמחצית מתושבי הצפון אינם יהודים. כך טוענת פרופ' אסנת עקירב, ראשת המכון לחקר הגליל, לקראת כנס "הגליל במרכז" שייערך בשבוע הבא בעכו, בהשתתפות שרים, אנשי אקדמיה ואנשי ציבור רבים. "נתחיל מהבעיה הבסיסית והמייצגת ביותר", אומרת פרופ' עקירב. "נתונים: הממשלה לא אוספת ולא מנתחת נתונים עדכניים שמועברים אליה בנוגע לגליל. לא ניתן לבנות תוכניות ארוכות טווח, לקבל החלטות ולמרוך את השפעותיהן כאשר אין מסד נתונים עדכני השוואתי להתחיל ממנו. אנו מתחננים למשרד די הממשלה לקבל נתונים למדר הגליל 2021- ולא מצליחים לקבל נתונים עדכניים יותר משנת 2019, עוד לפני פרוץ הקורונה. זוהי תוצאה ישירה של בעיית משילות מתמשכת, חוסר מעקב והזנחה".

תעסוקה וכח אדם

לטענתה של פרופ' עקירב, האפליה של האזור מורגשת כמעט בכל תחום אפשרי: בתחום התעסוקה - שיעור השתתפות בכוח העבודה במחוז צפון עמד בשנת 2019 על 59% (כשהמוצע הארצי הוא 63.5%), לעומת 62% בחיפה, 69.9% במרכז, 68.8% בתל אביב, 61% בדרום, ובאיו"ש 68.9%. המחוז היחיד ששיעור התעסוקה בו בשנת 2019 היה נמוך ממחוז צפון היה מחוז ירושלים - 52.1%, אך זהו שיעור תעסוקה הנובע מהרכב האוכלוסייה במחוז (חרדים שלא עובדים ותושבי מזרח ירושלים שלא מועסקים). 40% מהמועסקים במחוז צפון עוסקים בענפי כלכלה הכרוכים בעבודה פיזית קשה, בעוד שבמחוז תל אביב שיעור המוסקים בעבודה פיזית עומד על 21% ואילו במחוז דרום 34%.

זכאות לבגרות

שיעור הזכאות לבגרות לשנת תש"פ עמד על 76.1% במחוז צפון, 82.1% במחוז חיפה, 86.1% במחוז מרכז, 82% במחוז תל אביב ו-77.8% במחוז דרום. גם כאן, המחוז היחיד ששיעור הזכאות לבגרות היה נמוך בו ממחוז צפון הוא מחוז ירושלים עם 72.4%, שוב בשל מאפייני האוכלוסייה החרדית. גם בשיעור הזכאות לבגרות 5 יחידות באנגלית לשנת תש"פ נשמר הדפוס בין המחוזות: 50% צפון, 60.8% חיפה, 67.8% מרכז, 68.1% תל אביב, 63.5% ירושלים ו-52.9% דרום. תמונה כמעט דומה רואים בשיעור הזכאות לבגרות 5 יחידות במתמטיקה לשנת תש"פ לפי מחוזות: 19.8% צפון, 23.8% חיפה, 27.7% מרכז, 27% תל אביב, 22.2% ירושלים ורק מחוז דרום נמוך ממחוז הצפון עם 19.2%.

"כדי לסגור את הפערים ולשנות את התמונה לא צריך להמציא את הגלגל", אומרת פרופ' עקירב, "הבסיס קיים. די בבניית תוכנית של 4-5 עוגני פעולה ממשלתיים לחמש שנים, ואנו נחזה במהפכה של ממש,

הצפון במספרים

באזור המוגדר צפון הארץ יש 5 נפות: גולן, צפת עכו, כנרת, יזרעאל, עם 1.448 מיליון תושבים

צפיפות: 267 נפש לקמ"ר. לשם השוואה במחוז מרכז יש 1,434 נפש לקמ"ר

בחלוקה לרמות: 43% יהודים, 39% מוסלמים, 8% דרוזים, 7% נוצרים

בצפון 17 ערים, 61 מועצות מקומיות, 15 מועצות אזוריות

העיר הגדולה היא נצרת 79.7 אלף תושבים, והקטנה בית שאן עם 18.4 אלף תושבים

עכו ונהריה הן השנייה והשלישית במספר התושבים. מעלות שנייה מהסוף

"אין בצפון אף לא אוניברסיטה אחת. אוכלוסייה של מיליון וחצי איש נאלצת לשלוח את ילדיה ללמוד במקומות אחרים ומגדילה את סיכויי ההגירה שלהם"